

Beleidsdocument dyslexieprotocol 2016

Op de Vrijburg werken we met een dyslexieprotocol. We volgen de “Richtlijnen bij leesproblemen en dyslexie”; van Nationaal Referentiecentrum Dyslexie. Hierin staan de verschillende stappen beschreven hoe onderzoek en begeleiding van leerlingen met leesproblemen of het vermoeden van dyslexie het best plaats kan vinden.

In groep 1 en 2 maken we gebruik van de map “Fonologische vaardigheden” van het CPS en de map “De leessleutel voor groep 1 en 2” om een zo’n breed mogelijk aanbod te geven met betrekking tot de leesontwikkeling.

Naast bovenstaande mappen hanteren we voor betreffende risicoleerlingen het interventieprogramma “Bouw”. Dit computergestuurde interventieprogramma biedt leerlingen extra hulp bij lezen en spellen. Leerlingen uit groep 2 beginnen hieraan in februari. Het programma biedt oefenstof voor tutoren. Dit gebeurt op school door begeleiders en thuis door de ouders.

Aan het eind van groep 2 is er een overzicht van de leerlingen die aangemerkt worden als “risicoleerling” ten aanzien van het mogelijk ontwikkelen van dyslexie. In dit overzicht staan de verschillende deelvaardigheden en bij de “warme” overdracht wordt dit besproken. Gezien de sterke genetische factor bij dyslexie is het van belang te weten of dyslexie in de familie voorkomt. Dit is een van de vragen op het aanmeldingsformulier van de school.

Groep 3:

Het doel van de herfstsignalering is om van alle leerlingen een beeld te krijgen van de leesontwikkeling en om problemen vroegtijdig te signaleren.

De leerlingen die in groep 2 gestart zijn met “Bouw” zetten dit in groep 3 en 4 voort.

De toetsgegevens en de aanvullende observaties van de leerlingen die in aanmerking komen voor specifieke begeleiding, worden genoteerd. Deze leerlingen worden besproken in de leerlingbespreking met de intern begeleider en in het groepsplan wordt bij planperiode 1B geëvalueerd. Er wordt regelmatig met de ouders over ontwikkeling gesproken. Er wordt besproken welke ondersteuning ouders thuis kunnen bieden. (o.a. “Bouw”)

Interventieperiode:

In de periode van oktober tot februari (vanaf signalering tot het moment dat alle letters aan bod zijn gekomen in de methode, vindt de interventie (extra begeleiding, extra oefening) plaats. Leerlingen die op Cito D/E -niveau scoren, worden door de leerkracht en/of de onderwijsassistente begeleid.

Wintersignalering (februari).

Dit moment vindt plaats op het moment dat alle letters en dubbelklanken/clusters zijn aangeboden. Van alle leerlingen wordt de lees-/spellingvaardigheid getoetst d.m.v. de toetsen uit het Cito leerlingvolgsysteem. De leerlingen die een D- of E-score hebben op de Cito-toetsen van de februari-meting, of een vergelijkbare score op andere vergelijkbare leestoetsen, komen in ieder geval in aanmerking voor extra begeleiding. De resultaten worden geëvalueerd en in het groepsplan zo nodig aangepast.

Interventieperiode: volledige letterkennis en decodeersnelheid. (febr.-maart)

In deze periode gaat gericht geoefend worden, toegespitst op letterkennis en accuratesse en snelheid van decodeervaardigheden.

Automatisering van het leesproces; decodeersnelheid van hoogfrequente woorden.

De begeleiding van zwakke lezers (o.a. "Bouw") gaat in deze periode gewoon door: het handelingsplan is bijgesteld op basis van de resultaten van de tussenmeting van de wintersignalering.

Lentesignalering: letter(cluster)kennis en decodeersnelheid (eind maart)

Nadruk wordt bij deze meting gelegd op de accuratesse van letter-klankkoppelingen en het decoderen. Dit zegt namelijk iets over de mate van hardnekkigheid van het leesprobleem. De resultaten van deze meting worden vergeleken met die van februari. Rond deze tijd wordt het duidelijk welke leerlingen mogelijk dyslectisch zijn. Daarbij worden ook andere vaardigheden en ontwikkelgebieden bekeken om eventuele co-morbiditeit (*meerdere stoornissen tegelijkertijd*) uit te sluiten. Bespreking in het ondersteuningsteam kan bij het onderzoek horen.

Interventieperiodes:

Automatisering van het leesproces; decodeersnelheid van tweelettergrepige woorden.

De begeleiding van zwakke lezers gaat in deze periode gewoon door: het handelingsplan is bijgesteld op basis van de resultaten van de tussenmeting van eind maart. De begeleiding is erop gericht zoveel mogelijk leerlingen op een zo hoog mogelijk leesniveau te krijgen, zodat de aansluiting met de taalmethode die in groep 4 wordt gebruikt zo optimaal mogelijk is.

Meetmoment: eindevaluatie groep 3

Eind juni stelt de leerkracht het leesniveau van elke leerling in groep 3 vast m.b.v. genormeerde toetsen. Aanvullend gaat de leerkracht of de leesspecialist op school bij de zwakke leerlingen de letterkennis en de auditieve vaardigheden na.

Samen met de intern begeleider vindt de overdracht van de zorgleerlingen naar de volgende groep plaats. De leerkracht voert een gesprek met de ouders van risicoleerlingen en met de leerling zelf. De leerling krijgt direct bij het volgende leerjaar (groep 4 of eventueel groep 3) een begeleidingsplan.

Naast toetsgegevens (methodegebonden toetsen en methodeonafhankelijke toetsen) leveren observaties relevante informatie op voor de begeleiding van risicoleerlingen.

De eindsignalering omvat de volgende toetsen:

Vaardigheden:	Meetinstrument:	Streefdoel:
A. Bij alle leerlingen: Decodeervaardigheid:		
- Woordniveau - Tekstniveau - Spelling:	DMT krt. 1, 2 en 3 AVI E3 Cito 3.0	Minimaal C-niveau Beheersniveau Minimaal C-niveau
B. Bij leerlingen met zwakke technische lees/spellingvaardigheden: In geval van onvolledige letterkennis:		
- Letters benoemen - Letters schrijven	Grafemtoets Fonemendictee	100% goed 100% goed

Decodervaardigheid - Woordniveau - Tekstniveau Spelling	DMT krt. 1,2 en 3 AVI M3/E3 Cito 3.0	D-niveau Instructieniveau D-niveau
--	--	--

Groep 4 - 8

Er is op school veel kennis en vaardigheid aanwezig om problemen op te sporen en te remediëren. Alle leerkrachten geschoold om leesproblemen te signaleren en de juiste interventies te kiezen. Indien er sprake is van een hardnekkigheid bekijken we of er gronden zijn om een onderzoek naar dyslexie te doen.

Na drie opeenvolgende periodes van het uitvoeren en evalueren, worden de resultaten besproken en afgezet tegen opbrengsten van andere ontwikkelingsgebieden. Bij onvoldoende resultaat wordt er een didactische resistentie aangetoond. Dan wordt er na overleg met het ondersteuningsteam een moment gekozen om een dyslexieonderzoek af te nemen. Altijd worden de ouders betrokken in het te volgen traject. De intern begeleider neemt een vooronderzoek af en in samenspraak met de externe zorgteamleden een compleet dyslexie onderzoek. Bij vermoeden van ernstige dyslexie wordt er doorverwezen naar externe onderzoeksbureaus. Kosten worden via de zorgverzekering vergoed.

Aanmelding en bespreking binnen het ondersteuningsteam vindt plaats op zijn vroegst eind groep 4 of nog in een hoger leerjaar.

Er wordt gebruik gemaakt van screeningslijsten voor de onder- en bovenbouw. Daarnaast vullen ouders een oudervragenlijst in. Dit betekent dat er niet meer op heel jonge leeftijd de term dyslexie wordt gebruikt maar dat er in het geval van een jonge leerling sprake kan zijn van een hardnekkig taal-leesprobleem. De leerlingen krijgen wel het onderwijs aangeboden als zijnde een dyslectische leerling.

In de bovenbouw (vanaf groep 5) kan er na overleg en onderzoek een dyslexie verklaring opgesteld worden door een erkend GZ psycholoog in samenwerking met een orthopedagoog. De richtlijnen beschreven in het protocol worden gevolgd en interventies worden waar mogelijk toegepast.

Na het invoeren van de maatregel dat heeft geleid tot de vergoede dyslexiezorg door de zorgverzekeraars in 2009, wordt er middels het voorgeschreven protocol gehandeld om zodoende leerlingen met ernstige dyslexie op te sporen en op te geven voor behandeling bij de daartoe aangewezen instituten.

De belangrijkste aanpak voor risicoleerlingen en leerlingen met een verklaring bestaat uit:

- Inzetten van het interventieprogramma "Bouw" in de groepen 2 t/m 4
- Veel lezen: op school dagelijks 3 blz. lezen; thuis dagelijks samen lezen (1 blz. door ouder, 1 blz. door kind.)
- Begeleiding (in de groep): extra begeleiding tijdens stillezen/zachtjes hardop lezen van de groep; inzet onderwijsassistent; tutorlezen, groepsbegeleiding Ralfi-lezen.
- Compenseren (voorlezen van toetsen, vergroten van teksten e.d.)
- Dispenseren (aangepaste lesstof in hoeveelheid en moeilijkheidsgraad)

Indien een leerling een dyslexieverklaring heeft, wordt er een apart begeleidingsplan ingevuld waarop de benodigde maatregelen voor deze leerling staan aangegeven. (zie bijlage 3)

Elk half jaar wordt dit begeleidingsplan doorgenomen en bekeken of en welke faciliteiten nog of weer van toepassing zijn.

De laatste ontwikkelingen op het gebied van dyslexie worden tenminste door de intern begeleider gevolgd en waar nodig vertaald naar de praktijksituatie.